

CİNLENME VAKALARI VE PSİKOLOJİ

Cin adı verilen görünmeyen varlıklara inanç hemen her toplumda, din ve kültürde mevcuttur. Bu varlıkların isimleri dilden dile değişse de tanımları benzerdir. Dini ne olursa olsun, her dindar insan, bu varlıkların kendisine zarar verebileceğine inanmaktadır.

Giriş¹

Ülkemizde “cinlenme” olarak adlandırılan vakalar, cin adı verilen görünmeyen varlıklar tarafından bedeninin ele geçirilmesini ifade etmektedir. Ancak bu fenomen sadece İslam topraklarıyla sınırlı olmayıp tüm coğrafya ve kültürlerde farklı isimlerde karşımıza çıkmaktadır.² Batı ülkelerinde “demonic possession” olarak bilinen bu olaylarda “exorcist” adı verilen şeytan kovma konusunda uzman din adamları “exorcism” denilen bir ayin düzenleyerek ele geçirilen bedeni arındırmaya çalışırlar. Benzer inanışlar ve ayinler Uzakdoğu ve Afrika kültürlerinde de mevcuttur.

Her dinin kendine has bir otonomisi olması ve inananların inanç konularını mutlak doğru kabul etmeleri, dini fenomenlerin sosyoloji ve psikolojinin pozitivist ve statik metotlarıyla anlaşılmasını güçleştirmektedir. Jainist bir rahibin ahimsa öğretisi gereği bitkisel ve hayvansal her türlü gıdaya karşı oruç başlatması ve sonu ölüme varacak bir meditasyon haline girmesini psikolojinin metotlarıyla anlamlandırmak zordur. Psikoloji gibi bilimler dini fenomenleri kendi referans alanları dışında izah etmeye çalıştığından indirgemeci bir tutuma sahiptirler.³ Hatta çoğu zaman bu tür bilim

dallarının ortaya koyduğu izahlarda insanların inançları aşağılanmakta, ilkelik olarak değerlendirilmektedir. Dini inançları gereği alternatif çözüm yollarına başvuran insanlar cahillikle suçlanabilmektedirler. Söz konusu vakalara ilişkin bu tarz yaklaşımlar, dindar insanların psikolojik tedavilere karşı mesafe koymalarına yol açabilmektedir.

Psikolojinin bir alt dalı olarak “insanın ruhî yaşayış ve davranışları içerisinde dinî nitelik taşıyan her belirtiyi inceleme konusu yapan”⁴ din psikolojisi, muhtemelen psikoloji bilimi içerisinde araştırma alanı en karmaşık ve zor olanıdır. Dolayısıyla din psikolojisinin önemi ve bu alanda çalışmaların artırılması ihtiyacı her geçen gün kendini hissettirmektedir.

Bu çalışmada “cinlenme/possession” konusu dini bir fenomen olarak ele alındıktan sonra psikoloji biliminin bu tür vakalara ilişkin izahlarına yer vermeye çalışacağız.

A. Dinlerde “Cinlenme” Olgusu

A.1 İslam’da Cinler ve Zararları

İslam öncesi Arap Paganizminde cinlerle ilgili inançlar önemli bir yer tutuyordu. Cinlerin tıpkı insanlar gibi yeryüzünde kabileler halinde yaşadıklarına, birbirleriyle savaştıklarına, insanları kaçırdıklarına, öldürdüklerine hatta insanlarla evlendiklerine inanılırdı. Cinlerin başta yılan olmak üzere çeşitli hayvanların kılığına

1 Bu yazı 2017’de “Ruh Hastalıkları ve Din” isimli master dersi için bitirme ödevi olarak hazırlanmıştır

2 Ebru Çobanoğlu, Bora Baskak, Şizofreniyle İlişkili Kültürel Etkenler, Kriz Dergisi, c.22, s. (1-2-3), ss.5, 2014

3 Emir Kuşçu, Din Fenomenolojisi, ss. 90, Sarkaç yay. 2011

4 Hayati Hökelekli. Din Psikolojisi, s.6-7, DİB Yay. 1993

girip çevrede dolaştıkları düşünülürdü. Toplum içerisinde deli olarak görülen insanlara cinlerin musallat olduğuna inanılırdı.⁵

Cahiliye dönemi Arap toplumunda “şair ve kehanet” bilinen dünyanın ötesindeki alemden gelen iki olgudur. Bu aleme “cinler alemi” deniyordu. Şairler kendi cinlerine “halil/dost” derlerdi. Büyük şairlerden İmruu'l Kays'ın Uteybe isminde bir cini vardı. Yine bir başka Arap şairi İbni Şuheyd, Zuheyr isminde bir cini olduğunu ve onunla nasıl tanıştığıyla ilgili hikayelerini anlatır. Araplarda bir şair diğerine üstün geldiği zaman, “falancanın cini filancanın cinini alt etti” denirdi.⁶

İslamî kaynaklarda geçen “el-cinn” kelimesi “beş duyardan gizli, saklı veya örtülü olan ruhani varlıklar” anlamına gelmektedir.⁷ Kur'an, cinler (görünmeyen varlıklar) aleminin içerisindeki varlık türleri hakkında detaylar vermiyor. Ayetlerde bu aleme ait olduğu bilinen iki türün

ismi net olarak verilmektedir, bunlardan birisi “melek”⁸ diğeri de “ifrit”⁹ olarak zikredilmektedir. İfrit kavramının vurgulandığı ayete bakıldığında bu görünmeyen varlık türünün uzak bir bölgedeki bir tahtı kısa sürede getirebileceğini iddia ettiğini görmekteyiz. Bu da ifrit denen bu varlıkların, diğer cin topluluklarından daha güçlü olabileceklerini akla getirmektedir. Bunun dışında cinlerden bahsedilen bazı ayetlerde “cinlerden bir grup” gibi daha genel ifadelerle rastlanmaktadır.

Kur'an'da “Cin” isminde müstakil bir sûre vardır.¹⁰ Ayrıca Kur'an'da cinlerin yaratılış özelliklerinden ve mükellefiyetlerinden bahseden ayetler de mevcuttur.

Kur'an'da cinlerle ilgili verilen bilgileri şöyle sıralayabiliriz:

- Cin kavramı melekler de dahil tüm görünmeyen varlık türlerini kapsamaktadır.¹¹
- Ateşten yaratılmışlardır.¹² Ateşten yaratılma tüm görünmeyen varlıkların ortak bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Tıpkı insanlar gibi Allah'a kullukla sorumludurlar.¹³

5 M. Süreyya Şahin, Cin, Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), c.8, ss.8, İstanbul 1993.

6 Faruk Çiftçi, Arap Geleneğinde Şair ve Cin İlişkisi, EKEV Akademi Dergisi, 6/13, ss.318, 2002

7 Ragıp el-İsfahani, Müfredat, çev. Yusuf Türker, ss.342, Pınar yay. 2010

8 Bkz. Secde 32/11

9 Bkz. Neml 27/39

10 Mushaf sıralamasında 72. sure olan Cin Suresi'nin, Mekke'de, nübevetin 10. senesinde indiği kabul edilir. Bu surede, bir grup cinin, gizlice Kur'an'ı dinledikten sonra iman ettikleri ve kavimlerine dönerek onları imana davet ettikleri anlatılır

11 Bkz. Kehf 18/50

12 Bkz. Rahman 55/15; Hicr 15/27

13 Bkz. Zâriyat 51/56; Hud 11/119

- Onlara da Allah'ın ayetlerini anlatan elçiler (rasuller) ve uyarıcılar (nezir) gelmiştir.¹⁴ Buna karşın cinler içerisinde nebiler çıktığına dair bir bilgiye rastlamıyoruz.
- Müslüman olup, salih amellerle meşgul olan cinler olduğu gibi sapkın olanları da vardır.¹⁵
- Bazı cinler için "şeytan" vasfı kullanılmaktadır.¹⁶
- Bina ve heykeller yaptıklarından bahsedilir. Yani maddi alemde güçlerini kullanabilirler.¹⁷
- Gaybı bilmedikleri¹⁸ için göğe (Mele'il Ala) çıkıp melekleri dinlemeye çalışırlar.¹⁹
- İnsanları yoldan saptırabilirler.²⁰
- Cinlerin kötülüklerinden Allah'a sığınmak gerekir.²¹

Kur'an'da "cinlenmiş" insanlar "mecnun" kavramıyla ifade edilir. Ancak bu "cinlenme" durumunun tam olarak neyi ifade ettiği, kapsamı veya gerçekliği açık değildir. Bu kavramın geçtiği ayetler, kafirlerin iddialarını konu almaktadır. Onlar, nebilere gelen vahyin Allah'tan değil, cinlerden olduğunu ileri sürerek yanlış bir algı yaratmaya çalışıyorlardı. Kur'an da nebinin cinlenmediğini vurgulayarak onların bu iddialarına cevap veriyordu.²² Ancak iki ayette nebinin cinlenmemiş oluşu "Allah'ın nimeti" olarak ifade edilmektedir.²³ Bu da cinlenme olgusunun gerçekliğine bir işaret olabilir.

Hadis literatüründe cinlerle insanlar arasında yakın ilişkiler olduğundan bahsedilir. Bir hadise göre her insanın yanında ona eşlik eden bir cin vardır:

"Abdullah b. Mes'ud'dan: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

-Sizden hiç kimse yoktur ki: Kendisine cinlerden bir ar-

*kadaşı vekil kılınmamış olsun!."*²⁴

Kur'an'da cinlerin insan bedenini ele geçirme (possession) konusundan ve cin kovmak için yapılması gerekenlerden (exorcism) açıkça bahsedilmiyor olmasına karşın her nasılsa hadis literatürü içerisinde bu tür vakalar anlatılmaktadır.²⁵ Hatta Hz. Muhammed'in de bazı kişilerin içerisindeki cinleri kovduğuna dair haberler vardır.²⁶

Tüm bu bilgilerden anlıyoruz ki Müslümanlar "cin" adı verilen görünmeyen varlıklara kesin olarak inanmakta ve bu varlıkların kendilerine zarar verebileceğini düşünmektedirler. Ancak bu zararın ne şekilde olacağı konusunda farklı görüşler söz konusudur. Kur'an dışındaki literatürü değerlendirme dışında tutanlara göre cinlerin zararı birtakım vesveselerle insanların aklını çelmekle sınırlıdır. Bu konuda sözlü geleneği esas alanlar ise cinlerin insan bedenini ele geçirebileceklerini, insanlara fiziksel zararlar verebileceklerini, insanları öldürebileceklerini, hatta insanlarla cinsel temaslarda bulunabileceklerini iddia ederler.

A.2 Diğer İnançlarda Cinler ve Zararları

Tarih boyunca tüm coğrafya ve kültürlerde görünmeyen bazı varlıklara ilişkin inançlar olagelmıştır.²⁷ Bu varlıklar çoğunlukla ilahi özelliklere sahip görülerek birer Pagan tanrısına dönüşmüşlerdir.

Antik Asur kültüründe "edimmu" adı verilen görünmeyen ruhani varlıkların (cinlerin) insanın bedenini ele geçirmesine inanılırdı. Bu cinleri kovmak için bazı ritüeller yapılırdı. Bu ritüellerde insan bedeninde ki cine şöyle seslenilirdi:

*"Varın gidin gövdemden, uzaklaşıp gidin gövdemden, utanın gövdemden, savuşup gidin gövdemden, varın gidin gövdemden. Gidin de bir daha yaklaşmayın gövde, dolaşmayın gövde, ilişmeyin gövde, yerleşmeyin gövde."*²⁸

14 Bkz. En'am 6/130; Ahkaf 46/30

15 Bkz. Cin 72/14,15

16 Bkz. En'am 6/112

17 Bkz. Sebe 34/13

18 Bkz. Sebe 34/14

19 Bkz. Cin 72/8,9

20 Bkz. Cin 72/6; En'am 6/112

21 Bkz. Nas 114/6

22 Bkz. Hicr 15/16; Şuara 26/27; Saffat 37/36; Duhan 44/14; Zariyat 51/39; Zariyat 51/52; Tur 52/29; Kamer 54/9; Kalem 68/2; Kalem 68/51; Tekvir 81/22

23 Kalem 68/2; Tur 52/29

24 Muslim, Sifâtul-Munâfikîn, 69-70 (2814-2815)

25 Bkz. Buhari 4/1882; Muslim 2995 3548

26 Bkz. İbni Mace 3548

27 Şahin, c.8, s5

28 Zeynep Akbay, Yaşar Anday, Pınar Kür, Dinler Tarihi Ansiklopedisi, c.3, ss.584, Gelişim yay. 1984

Orta Asya'nın kadim dinlerinden birisi olan Şamanlık da insanın ruhani varlıklarla olan ilişkisi üzerine kuruludur. Şaman veya Kam adı verilen din adamlarının çevresinde ona yardım eden ruhani varlıklar olduğuna inanılır. Bir Şamanın ne kadar çok cini varsa o kişi o derece büyük bir din adamı kabul edilir. Şamanlar, ele geçirilmiş bedenlerdeki ruhları def çalarak kendilerine özgü bazı ritüellerle kovmaya çalışırlar.²⁹

Yahudi kutsal metni olan Tora'da cinler için "şed/şedim" kavramı kullanılmaktadır.³⁰ Diğer yandan tıpkı melekler gibi tanrının huzuruna çıkabilen, tanrıyla iletişim halinde olan ruhani bir varlık olarak Şeytan "İbranice: satan" metinlerde yer almaktadır.³¹ Yine Eski Ahit'te anlatıldığına göre "roh ra'ah/kötü ruh" olarak tarif edilen bir cin kral Saul'e musallat olup onu rahatsız etmiş, Davut'un çaldığı lir sayesinde kovulmuştur.³²

Kabalist Yahudi kültüründe "dibbuk" adı verilen birtakım cinler insanın bedenine girip onu saptırabilmektedir. Bu cinler Yahudiler tarafından özel bazı ayinler ile kovulabilmektedir.³³

Hristiyan kutsal metinlerinde cinler (demons) tarafından ele geçirilme konusu daha belirgin bir şekilde önümüze çıkmaktadır. İnsanların bedeninde gizlenen cinleri kolaylıkla kovabiliyor olması İsa'nın en meşhur

mucizelerinden birisidir.³⁴ Yahudi din adamları İsa'nın bu mucizesi karşısında halkı yanıltmak için onun cinlerin lideri Baalzevul'la iş birliği yaptığını, bu sayede cinlerin onu dinlediğini iddia ediyorlardı.³⁵ Bu iddialar karşısında İsa, Yahudi din adamlarına şu soruyu sorar: *"Eğer ben cinleri Baalzevul'un gücüyle kovuyorsam, sizin adamlarınız kimin gücüyle kovuyorlar?"* Bu ifadelerden anlaşılıyor ki İsa'nın yaşadığı dönemde Yahudi din adamları cin kovma ayinleri yapmaktaydılar.

Bunların yanında Yahudi din adamları halka İsa'nın cinlenmiş bir deli olduğunu vaaz ediyorlardı. Cemaat ise "cinler körlerin gözünü açabilir mi?" diyerek din adamlarının bu iddialarına kuşkuyla yaklaşıyorlardı.

Hristiyan kutsal metinlerinde cin kovma yetkisinin sadece İsa'ya ait olmayıp, onun yolundan gidenlere de bahşedildiğini bildiren bölümler vardır.³⁶ Günümüzde Hristiyan din adamları tarafından gerçekleştirilen cin kovma ayinlerinin temelleri bu metinlere dayanmaktadır.

Hristiyan din adamlarına göre cinlenmenin başlıca belirtileri şunlardır: yaşam aktivitelerinde belirgin değişimler, aniden hayvani davranışlar sergileme, kudurma, garip sesler çıkarma, korkutucu yüz ifadeleri, kendine zarar vermek, bilmediği yabancı bir dilde konuşmak ve bu dilde sorulan sorulara cevap vermek, kutsal sayılan her şeyden nefret etmek, kiliseye girince huzursuz olmak.

Bir kişinin cinlenmesinin başlıca nedenleri de şöyledir: kişisel günahlar, anne ve baba gibi yakınların bedduasını almak, bilerek ve isteyerek şeytani varlıklarla iletişim kurmaya çalışmak, büyülenmek.³⁷

A.3 Cin Kovma Ayinleri

Cinlerin etkisi altında olanlar insanları kurtarmak ve arındırmak için uygulanan bazı "cin kovma/exorcism" ayinleri vardır. Hristiyanlık, İslam, Hinduizm, Budizm, Şamanizm ve Afrika kökenli dinler başta olmak üzere neredeyse tüm dinlerde bu uygulamaya rastlamak mümkündür.

29 Malgorzata Labecka-Koecherowa, Şaman Ayini- Yeniden Yapılanma Deneyi, Tiyatro Araştırmaları Dergisi, s.12, ss. 82, 1995

30 Bkz. Tesniye 32/17

31 Bkz. Eyup 1:6

32 Bkz. I Samuel 16:14-23

33 Şahin, c.8, ss.7

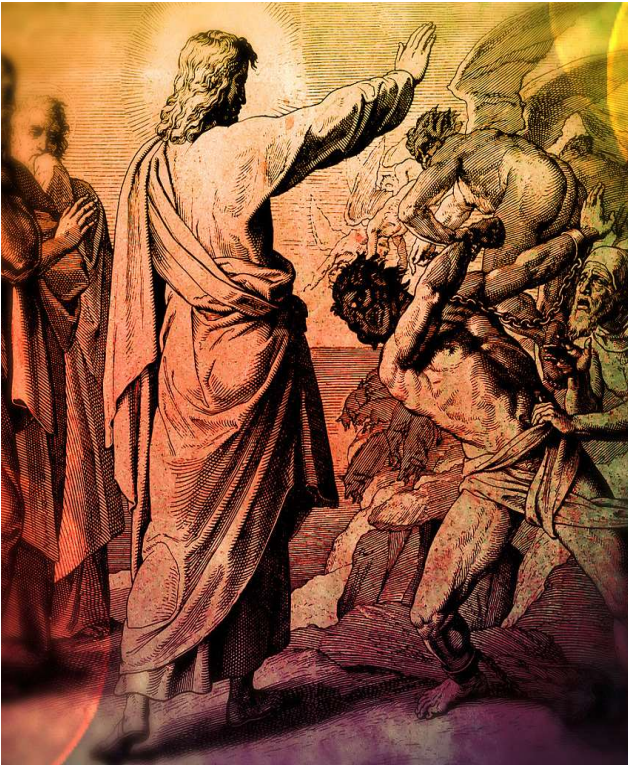
34 Bkz. Matta 4:24

35 Bkz. Matta 9:34

36 Bkz. Markos 16:17,18

37 Haydar Akın, Antikçağ'dan Yeniçağ'a Delilik, Melankoli Ve Cinlenme Avrupa'da Aykırı Olma Halleri Üzerine Tarihsel Bir İnceleme, Basılmamış Doktora Tezi, ss. 550, 2014

Hristiyan metinlerinde cinleri kovma olayı İsa'nın şahsında barındırdığı güce dayanıyordu. İnciller'de anlatılan cin çıkarma olayları genelde benzer şekillerdedir: Cin kovucu İsa Mesih, cinlenmiş kişiyle karşılaşır, İsa'yı görünce tehlikenin farkına varan cin İsa'ya yalvarmaya veya onu kendisinden uzak tutmaya çalışır. İsa cine susmasını ve bedeni terk etmesini buyurur ve böylece cin bedeni terk eder. İsa bunu yaparken dua etmez, kutsal metin okumaz, sembolik nesneler kullanmaz, olayın bir ritüel sayılmasını gerektirecek hiçbir şey söz konusu değildir. İsa'nın bu yaptığını mucizevi kılan şey de budur. Yahudi din adamları cin kovmak için uzun ve zorlu ayinler yaparken, İsa tek bir sözle cinlenmiş hastaları iyileştirmektedir.

Sonraki dönem uygulamalarda ise cin kovucunun kimliğinden çok ritüelin etkisi ön plana çıktı. Öyle ki cin kovma ritüelini yönetecek kişinin din adamı olmasına bile gerek yoktu. Neticede bu ayinler yüzyıllar boyunca hem kilisenin kontrolünde hem de bağımsız Hristiyan

şifacılar tarafından uygulanmıştır.³⁸ Bu ayinler sırasında kutsal nesneler kullanılır, dualar edilir, İncil'den pasajlar okunur ve ele geçirilen vücudun içerisindeki cinlere seslenerek bedeni terk etmeleri emredilir.

Her ne kadar Kur'an'da bedensel ele geçirilme (possession) ve cin kovma (exorcism) fenomeni hakkında bir bilgi olmasa da hadis kaynaklarında bu tür vakalara ilişkin rivayetlerin yer alması, Müslümanlar arasında cinlenme inanışının yaygınlaşmasına ve cin kovma ayinlerinin meşruluğuna kapı aralamıştır.

İslam ülkelerinde cin kovma ayinleri genellikle adına "cinci", "medyum" veya "rukyci" denilen hocalar tarafından gerçekleştirilmektedir. Son yıllarda bu ayinlerin resmi bazı kliniklerde yapılmalar yaygınlaşmaya başladı. Örneğin 2012 senesinde Çeçenistan'da bir Cin hastanesi açıldı. Bu hastaneye kısa sürede yüz binlerce insan tedavi olmaya geldi. Benzer bir klinik 2016 senesinde İstanbul İkitelli'de açılmıştı. Manevi Şifa Merkezi adı verilen bu klinikte, adeta bir hastanedeymişiniz gibi önce muayene oluyor ardından cinlenmiş olduğunuz teşhisi koyulursa tedaviye alınıyordunuz.³⁹ Bu klinik daha sonra ruhsatsız olduğu gerekçesiyle kapatıldı.

Müslümanlar arasında cin kovma ayini (exorcism) genellikle "rukye" kavramıyla ifade edilir. Rukye, kötülükleri def etmek, hastalıklara şifa vermek amacıyla okuyup üflemek anlamına gelmektedir.⁴⁰

Rukyeciler, cinlenme ve belirtileri konusunda genelde benzer şeyler söylemektedirler. Süflü işlerle çok uğraşan, günahı alışkanlık edinen, ibadetlerinden kopmuş insanlar cinlerin bir numaralı hedefidir. Cinler bu gibi insanların bedenlerine kolaylıkla yerleşebilirler.

Cinlenen kişilerde üç türlü belirti ortaya çıkar, fiziksel, ruhsal ve uyku halindeki belirtiler.

Fiziksel belirtiler; vücutta sebebi teşhis edilemeyen ağrılar veya anormallikler.

38 Akın, ss. 210

39 <https://www.haberler.com/istanbul-da-cin-cikarma-hastanesi-acildi-9025206-haberi/>

40 İlyas Çelebi, Rukye, DİA, c.35, ss.219. 1993

Ruhsal belirtiler; sürekli bir huzursuzluk hali, gereksiz öfke nöbetleri, devamlı bir intihar düşüncesi, kutsal şeylere karşı zihinde beliren hakaretler, namaz esnasında kişinin Allah'a küfür ettiğini düşünmesi ve bunu engelleyememesi vb. obsesyonlar.

Uyku halindeki belirtiler; uyku esnasında dişleri gıcırdatmak, cinlerle ilgili kabuslar görmek, rüyada çok sık yırtıcı hayvanların saldırısına uğramak, uyku esnasında veya uykuyla uyanıklık arasında vücutta istem dışı hareketlenmelerin olması vb. şeyler.⁴¹

Bu sayılan belirtileri yaşayanlara rukyecı, rukye ayetleri⁴² denilen ayetleri okur, cinleme olan kişi bu ayetleri duyduğu zaman uyku halindeyken tepki verir, uyanırsa rahatsızlık duyup, rukyecinin okumayı bırakmasını ister. Böylece rukyecı kişinin bedeninde bir cin olduğunu tespit etmiş olur. Daha sonra hastanın yanında bu ayetler uzun süre okunarak cinin orayı terk etmesi sağlanır.⁴³

İnternet üzerinde Cin çıkarma ayini olduğu iddia edilen videolara bakıldığı zaman, dünyanın hemen her yerinden örneklere rastlayabiliyorsunuz.⁴⁴ Cinlenen

kişilerin bu ayinler esnasında başka bir kişiliğe bürünerek ayini uygulayan kişiye saldırmaya çalışmaları dikkat çekmektedir. Onlara göre o an kişinin içerisindeki ruhani varlık dile gelmiştir ve konuşmaya başlıyan odur. Yine cinlenmiş kişilerin seslerinin değişmesi, agresif tavırlara bürünmeleri tüm cin kovma ayinlerinde benzerlik arz etmektedir. Dolayısıyla bu hastaların genelde elleri ve ayakları bağlanmaktadır.

B. Psikolojinin Konuya Yaklaşımı

Bilimsel açıdan normal ve anormal davranış kavramlarını net bir şekilde tanımlayacak bir ölçüt yoktur. Fiziksel fonksiyonların olağan işlevleri bilindiğinden fizyolojik anormalliklerin tanısı daha kolaydır. Ancak psikolojik açıdan belirgin bir normal modeli söz konusu değildir.⁴⁵ Özellikle psikanistlerden bazılarının göre psikolojik açıdan sağlıklı olmak diye bir şey yoktur. Çünkü sağlıklı olma halini tanımlayabilecek objektif bir kriter yoktur. Genel anlamda ise normal davranış, düzene ve norma uygun davranış olarak tanımlanmaktadır.⁴⁶ Psikiyatri bilimi, cinlerin varlığını kabul etmez ve cin gördüğünü, cinlerin kendisine musallat olduğunu iddia eden insanları anormal kabul eder.

41 <http://www.medyumarapoglu.com/?p=112>

42 Bazı rukye ayetleri: Bakara 2/1-7; Saffat 37/1-10; Ahkaf 46/49-32; Rahman 55/33-36; Cin 72/1-17

43 <http://www.haktanhoa.com/buyuyunasilanlariz.asp>

44 Meksika: <https://youtu.be/6SNwUwV48>
Afrika: <https://youtu.be/R0mx430KBE>
Endonezya: <https://youtu.be/5g1KN3BRt6E>
Türkiye: <https://youtu.be/UzO5blh98M>

45 Engin Geçtan, Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar, s.12, Remzi yay. 1997

46 Turgay Şirin, Metafizik Varlıklardan Cinlere İncanın Psiko-sosyal Boyutları, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, ss.80, 2006

Psikiyatrik açıdan; kişi cin gördüğünü iddia ediyorsa “vizüel halüsinasyon”, ışıklar görülüyor, sesler, uğuldamalar duyuluyorsa “elementler halüsinasyonu” bedeninde başka bir varlığın olduğunu, görünmeyen bir varlığın kendisine temas ettiğini iddia ediyorsa “se-nestezik halüsinasyonlar” söz konusu demektir.⁴⁷

Freud'a göre şeytani ele geçirilme olayı bastırılmış dürtülerin yansıtılmasından ibarettir.⁴⁸ Jung ise ele geçilmenin, bilinçli kontrolden kaçan ve bağımsız psişe-deki arketipal figürlerin olabileceğini düşünüyordu.⁴⁹

Nesne ilişkileri teorisine göre ebeveynlerden birinin veya her ikisinin içe yansıtılması sonucu oluşan ob-jeler, kişide iyi veya şeytani duygularla tecrübe edilebilir. Buna göre şeytani algılama ve tecrübe etme eğilimimiz sevdiğimiz dürtülerle çatışma halinde olan acı verici çocukluk tecrübelerine verilen düşmanca

tepkiler ile içsel saldırgan dürtülere dayanır.⁵⁰

Ancak cinlenme vakalarına ilişkin genel kabul gören teori, patolojik teoridir. DSM-5'te ele geçirilme sanrı-ları dissosyatif kişilik bozukluğu başlığı altında değ-erlendirilir. Şeytani bir varlığın etkisi altında olma düş-üncesi paranoid şizofreni olarak da değerlendirilmiştir.⁵¹

Sonuç olarak cinlerle ilişkilendirilen bir problemin kli-nik psikolojide ve psikiyatride net bir sınıflandırması yoktur. Cinlerle bağıntılı olarak belirtilen semptomla-rın hemen hepsi tanı sistemleri içerisinde farklı hasta-lık tanımları içerisinde yer alabilmektedir. Ancak gö-rülen o ki cinlenme olarak bilinen rahatsızlıklara genel olarak dissosyatif kişilik bozukluğu veya şizofreni teş-hisi konmaktadır.

47 Şirin, ss.81

48 Gavin Ivey , Diabolical Discourses: Demonic possession and Evil in Modern Psychopat-hology, South African Journal of Psychology, 32/4, ss.55, 2002

49 Tuğba Taşdemir, Şeytani Ele Geçirilme, Social Sciences and Studies Journal, 3/5, ss.407, 2017

50 Ivey, ss.56

51 Taşdemir, ss.407

B.1 Bazı Vakalar ve Teşhisleri

Örnek Vaka 1:

Ayşe'nin kocası kabuslar görmeye, gece yarısından sonra uyanmaya başladı. Rüyası farklı şekillerde tuhaf varlıklar gördüğünden şikâyet ediyordu. Çoğu zaman göğsünde oturan birisinin onu boğduğunu hissediyordu. Bu olaylar başladıktan sonra iki çocuklarının da geceleyin çığlık atarak uyanmalar yaşadıklarını belirttiler.

Ayşe, bu sıkıntılar başlamadan önce dışadönük, iyimser ve neşeli olan eşinin durumuyla ilgili dini bazı yollara başvurdu ve bunun neticesinde eşinin cinlendiğine kanaat getirdi. Aylar süren istihare duaları sonunda Allah'ın sorunu kendisine rüyasında gösterdiğini iddia etti. Ona göre Kur'an okumaya başladığında eşi rahat-sız oluyor ve eli kolu istem dışı hareketler yapıyordu.

Sonunda bir hocaya giden Ayşe ve eşi, hocanın tarif ettiği bazı dini reçeteleri uyguladılar. Daha sonra eşi üzerinde rukye tedavisi uygulandı. Ayşe ve eşi bu tedaviler sonucunda rahatladıklarını belirttiler.

Teşhis: Şahıs, kaygı durumu ve dissosyatif kişilik bo-

zukluk yaşıyor, ancak yaşadıklarını cin denilen bazı varlıklara bağlıyor.⁵²

Örnek Vaka 2:

26 yaşında bir genç, arkadaşlarıyla birlikte üzerinde alfabenin yer aldığı bir tahta yardımıyla cinlerle iletişim kurmaya çalıştı. Bu olaydan sonra görmediği bir varlığın kendisine musallat olduğunu iddia etmeye başladı. Yerel bir kiliseden yardım istedi ancak kilise sorununun psikolojik olduğu belirterek yardım etmeyi reddetti.

Geçmişte ruhani varlıklara inanmadığını söyleyen genç, başka bir kilisede iki defa cin kovma ayinine alındı fakat bir ilerleme olmadığından şikâyet etti.

Teşhis: Hastaya şizofreni tanımı yapıldı ve nöroleptik tedaviye alındı. Daha sonra hasta tedaviyi bıraktı.⁵³

Sonuç

Cin adı verilen görünmeyen varlıklara inanç hemen her toplumda, din ve kültürde mevcuttur. Bu varlıkların isimleri dilden dile değişse de tanımları benzerdir. Dini ne olursa olsun, her dindar insan, bu varlıkların kendisine zarar verebileceğine inanmaktadır. Dolayısıyla paranormal bazı tecrübeler yaşadığını düşünen dindar insanlar, tıbbi tedavilerden önce, alternatif çözüm yollarına yönelmektedirler. Elazığ'da yapılan bir araştırmada, ruhsal bozukluk yaşayan insanların tamamına yakın bir kısmının, hekime başvurmadan önce, alternatif tedavilere yöneldikleri kaydedilmiştir.⁵⁴

Pozitif bilimler olarak klinik psikoloji ve psikiyatri, Cinleri ontolojik bir gerçeklik olarak görmedikleri için kesinlikle değerlendirme dışında tutmaktadır. Ancak psikiyatride cinlenme vakalarının net bir sınıflandırmasının yapılamadığı da bir gerçektir. Cinlerle bağlantılı olarak belirtilen semptomların hemen hepsi tanı sistemleri içerisinde farklı hastalık tanımları içerisinde yer alabilmektedir. Ancak görülen o ki cinlenme olarak bilinen rahatsızlıklara genel olarak dissosyatif kişilik bozukluğu veya şizofreni teşhisi konmaktadır.

52 Taşdemir, ss. 409

53 Taşdemir, ss.410

54 A. Ertan TEZCAN, Murat KULOĞLU, Murat ATMACA, Yılmaz BAYIK, Elazığ Bölgesinde Şizofreni Tanısı Konan Hastalarda Sanrıların Görüngüsel Özellikleri, Anadolu Psikiyatri Dergisi, c.4, ss.18, 2003